

atp=

Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard
Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

23. juni 2021

Kære beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard

I forlængelse af mit brev den 16. september 2020 sender jeg dig her en yderligere orientering om de beslutninger, som Erhvervs sygdomsudvalget har truffet på baggrund af den medicinske udredningsrapport om PTSD, som AES og Erhvervs sygdomsudvalget modtog i april 2021.

Emnet har været behandlet på møder i Erhvervs sygdomsudvalget den 26. maj og 22. juni 2021.

Beslutninger i Erhvervs sygdomsudvalget om forelæggelsespraksis i sager om PTSD

På baggrund af dommen fra Vestre Landsret af 26. juni 2020 bestilte Erhvervs sygdomsudvalget en ny medicinsk udredning om den tidsmæssige sammenhæng mellem den traumatiske hændelse og udviklingen af PTSD (forskningsudredningen er vedlagt til din orientering).

Forskningsudredningen gav ikke anledning til at udvide fortegnelsens krav til PTSD, da den medicinske dokumentation i langt overvejende grad ikke var opfyldt. Udredningen gav heller ikke grundlag for et selvstændigt forslag til retningslinjer for en ny forelæggelsespraksis for Erhvervs sygdomsudvalget i AES vedrørende sager om PTSD.

Udredningen indeholdt dog nogle elementer, der under samtidig hensyntagen til Vestre Landsretsdommen af 26. juni 2020, giver grundlag for tilføjelser til udvalgets eksisterende forelæggelsespraksis jf. nedenfor. Tilføjelserne supplerer således den forelæggelsespraksis, som udvalget hidtil har haft, og den hidtidige forelæggelsespraksis vil stadig også finde anvendelse.

De mest centrale elementer i udredningsrapporten peger således på, at de fleste får de første PTSD-symptomer inden for det første år efter den traumatiske hændelse, selvom den fulde PTSD-diagnose først manifesterer sig senere. Udredningen peger også på, at den fulde diagnose for PTSD kan optræde med 3-10 års forsinkelse efter den traumatiske hændelse, men at grundlaget for at vurdere årsagssammenhæng mellem hændelsen og den forsinkede diagnosticering af PTSD bliver svagere, jo længere tid, der går fra hændelsen til udviklingen af PTSD. Dette er ny viden i forhold til tidligere forskning på området, om end evidensen i udredningsrapporten ikke er stærk.

Pension & Erhvervs sikring
Kongens Vænge 8,
3400 Hillerød

Tlf.: 70 11 12 13
Fax: +45 48 20 48 00

www.atp.dk

CVR-nr.: 43405810

Telefontid:
Mandag - Torsdag: 8.00-16.00
Fredag: 8.00-15.30

Som følge af udredningsrapporten har Erhvervssygdomsudvalget på møde den 22. juni 2021 besluttet at foretage en tilføjelse til den eksisterende forelæggelsespraksis, og PTSD-sager vil derfor fremover blive behandlet efter nedenstående praksis jf. tabel 1.

Tabel 1. Tilføjelse til forelæggelsespraksis i sager om PTSD på baggrund af udredningsrapporten

Sager om PTSD bliver indstillet til anerkendelse eller åben drøftelse, formentlig anerkendelse, hvis følgende kriterier er opfyldt.

- 1. Når sagen ikke kan anerkendes efter erhvervssygdomsfortegnelse punkt F.1 og gruppe I. 1, og**
- 2. der er dokumenteret/sandsynliggjort en belastning, der er exceptionelt truende og/eller katastrofeagtig, og som opfylder de øvrige krav, der skal til for at medføre diagnosen PTSD og**
- 3. lovkravet om, at sygdommen PTSD anses for overvejende eller udelukkende at være forårsaget af påvirkningen er opfyldt og**
- 4. nogle symptomer er debuteret inden for 1 år* og diagnosen PTSD er fuldt til stede inden for 3-10 år** efter det tidspunkt påvirkningerne/belastningerne er ophørt. Hvis der er gået længere end 3 år, skal et eller flere af følgende kriterier som udgangspunkt være til stede for at øge sandsynligheden for årsagssammenhæng mellem den traumatiske hændelse og udviklingen af forsinket PTSD***:**
  - Svære direkte traumer
  - Overbevisende brosymptomer
  - Et sygdomsbillede præget af traumespecifikke symptomer
  - Trigger events med paralleller til det primære traume

* I forhold til sandsynliggørelse af debut følger AES hidtidig praksis både administrativt og ved forelæggelse for udvalget

**Når vi skriver, at PTSD er fuldt til stede, menes der det tidspunkt, hvor en psykiater på baggrund af en undersøgelse, fx i forbindelse med udfærdigelsen af en erklæring eller lægelige journaler, kan stille diagnosen PTSD første gang. Det vil sige, hvor både kravet om belastningen og det fulde symptom-billede er til stede. Det betyder ikke, at symptomerne ikke kan have været der forud for, men at det er dette tidspunkt, hvor der er lægelige dokumentation for diagnosen.

*** Årsagssammenhængen mellem den traumatiske hændelse og udviklingen af forsinket PTSD svækkes ifølge rapporten gradvist, jo flere år der går.

Det skal indledningsvist bemærkes, at ovenstående tilføjelse til forelæggelsespraksis er inden for rammerne af udredningsrapporten. Kriterie 1-4 skal i udgangspunktet forstås som kumulative.

Vestre Landsretsdommens betydning for den fremtidige forelæggelsespraksis

Ovenstående forslag til forelæggelsespraksis kan ikke stå alene. AES skal følge domspraksis og dermed Vestre Landsrets dommen af 26. juni 2020. Der var i den konkrete dom en række forhold, der blev lagt til grund i vurderingen af, om der var årsagssammenhæng mellem den traumatiske hændelse og diagnosen stillet 15 år efter belastningerne var ophørt. Disse forhold vil blive inddraget i vurderingen af fremtidige konkrete sager, hvor der er tvivl om den tidsmæssige sammenhæng. Hvis kriterierne i Vestre Landsrets dommen er opfyldt, vil sagen blive forelagt udvalget til åben drøftelse, formentlig anerkendelse.

Udvalget har derfor besluttet, at forelæggelsespraksis ud over udredningsrapporten tillige tilpasses på baggrund af Vestre Landsrets dom af 26. juni 2020 i sager om PTSD jf. tabel 2 nedenfor.

Tabel 2 Tilføjelse til fremtidig forelæggelsespraksis i sager om PTSD på baggrund af Vestre Landsretsdommen

Sager om PTSD bliver indstillet til anerkendelse eller åben drøftelse, formentlig anerkendelse, hvis følgende kriterier er opfyldt.

1. Hvis sagen ikke opfylder forelæggelsespraksis som nævnt i tabel 1 og

2. Hvis følgende kriterier er opfyldt:

2.1 Dokumentation for psykiske symptomer senest 4 år efter belastningens ophør

- *I forhold til dokumentation for debut vil AES således inddrage, hvorvidt der er dokumentation for psykiske symptomer senest 4 år efter belastningens ophør*

2.2 Beskrivelse af symptomudvikling/brosymptomer frem til diagnosticering af PTSD

- *AES vil således inddrage de samlede oplysninger og tillægge det betydning, hvorvidt tilskadekomne har henvendt sig til læger og lignende med symptomer af psykisk karakter løbende frem til diagnosticering af PTSD. AES vil desuden tillægge det vægt, hvis der retrospektivt er beskrevet nogle symptomer på PTSD.*

2.3 Lægelig dokumentation for diagnosen PTSD ikke senere end 15 år efter belastningens ophør.

- *I forhold til dokumentation for diagnose vil AES således inddrage, hvorvidt der er lægelig dokumentation for diagnose ikke senere end cirka 15 år efter belastningens ophør samt at det skal være ubestridt, at diagnosen er PTSD.*

2.4 Fravær af andre årsager til diagnosen PTSD

-
- ***AES vil lade private belastninger i form af traumatiserende begivenheder af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig natur i tidsmæssig sammenhæng med PTSD, tale for en afvisning. Øvrige private belastninger vil umiddelbart ikke tale for en afvisning.***
-
-

I de sager, hvor diagnosen PTSD stilles op til 15 år efter belastningen jf. Vestre Landsrets dommen, vil der blive indhentet en uafhængig psykiatrisk ekspertudtalelse, ligesom det skete i de sager, udvalget behandlede i interim perioden på sagsmøderne fra december 2020 til og med april 2021.

AES vil ved vurderingen af, om en sag skal forelægges til åben drøftelse, formentlig anerkendelse på baggrund af Vestre Landsrets dommen, inddrage kriterierne som følger af tabel 2 ovenfor, der alle efter en konkret vurdering skal være opfyldt. Hvis sagen ikke opfylder de ovenstående kriterier, der fremgår af dommen, vil sagen blive afvist administrativt.

AES skal i tilknytning til ovenstående tilføjelser til forelæggelsespraksis bemærke, at der altid vil blive foretaget en konkret vurdering af, hvorvidt en sag om PTSD vil kunne forelægges for udvalget, selvom de ovenfor nævnte kriterier til den forslåede tilføjelse til forelæggelsespraksis ikke er opfyldt, ligesom det gælder for udvalgets praksis på andre sygdomsområder.

Konsekvenser af tilføjelsen til forelæggelsespraksis

Den ovenfor nævnte tilføjelse til forelæggelsespraksis, som udvalget har besluttet som følge af udredningsrapporten og Vestre Landsrets dommen, vil få konsekvenser i forhold til de sager, der tidligere er behandlet efter særloven, som omhandler veteraner og andre udsendte statsansatte.

Sager om PTSD hos veteraner eller andre udsendte statsansatte behandles som udgangspunkt efter Arbejdsskadesikringsloven (ASL), og særloven finder først anvendelse, når mulighederne for anerkendelse efter ASL, enten administrativt eller ved forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, er udtømt. Det følger direkte af bemærkningerne til særloven.

Ovenstående forelæggelsespraksis medfører, at sager, som efter tidligere praksis (før Vestre Landsrets dommen og udredningsrapporten) blev forelagt udvalget til anerkendelse, fortsat forelægges for udvalget til anerkendelse. Ændringen i forhold til den nye tilføjelse til forelæggelsespraksis vedrører derimod de sager vedrørende veteraner og andre udsendte statsansatte, som efter tidligere praksis blev afvist administrativt uden forelæggelse for udvalget efter ASL, og herefter anerkendt eller afvist administrativt efter særloven.

Disse sager skal nu alle forelægges for udvalget med henblik på enten anerkendelse eller afvisning, inden sagen administrativt kan afgøres efter særloven. Dette medfører en forlænget sagsbehandlingstid for alle sager, der skal forelægges udvalget. Særligt for veteraner og andre udsendte statsansatte betyder ændringen, at de ikke kan afgøres administrativt efter særloven, da sagerne først er færdigbehandlet efter ASL, når de har været forelagt udvalget. Dette gælder uanset, at sagerne ville kunne anerkendes administrativt efter særloven.

Ovenstående gælder f.eks. de sager, hvor der er symptomer inden for de første seks måneder, og hvor dokumentationen for fuld PTSD først foreligger flere år efter udsendelsen.

Til orientering er det AES' vurdering, at 16 ud af 17 veteransager, der blev anerkendt i interimperioden efter Vestre Landsretsdommen (december 2020 til og med april 2021) af Erhvervssygdomsudvalget, kunne have været anerkendt administrativt efter særloven.

Som ovenstående afspejler, vil formålet med særloven, herunder at sikre en så kort sagsbehandlingstid som muligt for veteraner og andre udsendte statsansatte, blive vanskeligt at opfylde.

Særligt for sager vedrørende andre faggrupper, fx. politibetjente

Den foreslåede tilføjelse til forelæggelsespraksis vil desuden medføre en ændring for faggrupper som fx politibetjente og fængselsbetjente. Med den foreslåede udvidelse af tidskriteriet vil flere sager vedrørende disse faggrupper kunne forelægges Erhvervssygdomsudvalget til anerkendelse. Hvor de tidligere ikke kunne få anerkendt PTSD, hvis sygdommen var udviklet senere end cirka 4 år efter belastningens ophør, vil de med den foreslåede tilføjelse til forelæggelsespraksis på op til 10 års forsinkelsesinterval, og i særlige tilfælde efter Vestre Landsret dommen op til 15 års forsinkelsesinterval, have udvidet mulighed herfor. Det skal i den forbindelse understreges, at dette i praksis ikke vil være et stort antal sager, da forskellige PTSD-kriterier skal være opfyldt (fx dokumentation for relevant belastning mv.). Det er dog ikke muligt at skønne præcist over antallet.

Det betyder sammenfattende, at for andre faggrupper end veteraner og andre udsendte statsansatte vil den foreslåede tilføjelse til forelæggelsespraksis medføre, at flere sager end tidligere vil kunne forelægges udvalget til anerkendelse.

Mulighed for tilpasning af særloven

Som en mulig løsning på ovennævnte problemstilling indstiller udvalget, at ministeren overvejer, at der foretages en mindre præcisering af særloven, så de sager vedrørende veteraner og andre udsendte statsansatte, der ville kunne anerkendes direkte efter særloven, kan afgøres administrativt efter særloven, uden at sagerne først skal forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

En tilpasning af særloven vil få den afledte konsekvens, at mængden af alle PTSD-sager, der vil skulle forelægges udvalget efter tilføjelsen til forelæggelsespraksis, begrænses med deraf afledte kortere sagsbehandlingstider for disse sager.

Erhvervssygdomsudvalget og jeg står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning af ovenstående, og AES stiller sig også gerne til rådighed i forhold til eventuelle ændringer af særloven.

Erhvervssygdomsudvalget forventer at orientere om udredningsrapporten og tilføjelsen til forelæggelsespraksis på AES' hjemmeside den 29. juni 2021.

AES vil sammen med Erhvervssygdomsudvalget evaluere forelæggelsespraksis, når denne har fungeret et par år, ligesom udvalget vil følge status på området årligt. Derudover vil Erhvervssygdomsudvalget løbende drøfte praksis, hvis der sker ændringer i retspraksis, og inden ICD-11 træder i kraft som den nye internationale diagnoseklassifikation i Danmark inden for de kommende år.

På vegne af udvalget.

Anne Kristine Axelsson
Formand i Erhvervssygdomsudvalget